

Országgyűlés – Tata – 1510

Emléktábla, valamint 2010 óta II. Ulászló ([LINK!](#)) kardjának másolata hirdeti a város lakói és az ideérkező turisták számára, hogy Tatán 1510-ben országgyűlést tartottak.

Az emléktábla a mai Országgyűlés téren található Harangláb ([LINK!](#)) Kapucinus templom ([LINK!](#)) felé néző falán. Az emléktáblát az 1840-es években helyezték el. Szövege a következő: *„II. Ulászló királyunk és a magyar országgyűlés 1510 nyarán a pusztító pestis elől a kristályos források városába Tatára húzódtott. Mohács előtt másfél évtizeddel itt tárgyalta a velence ellen létesült cambray-i ligába egyesült német és francia uralkodók követe a magyar rendekkel. Hozzájuk csatlakozott a pápa követe. De ide küldte követét Velence is, amely szintén a magyar király szövetségét kereste. A középkori magyar nagyhatalom hanyatló fényét hozta Tatára az az országgyűlés, amelynek emlékét ez a tábla idézi.”*

A leírások szerint az 1510-es országgyűlést a ferences rend kolostorának ablakaiból és a tetőről nézték végig a kíváncsi emberek.

Történelmi tények:

A cambriai liga (1508. december 10.)

Miksa német-római császár, XII. Lajos francia király és V. (Katolikus) Ferdinánd spanyol király között, névleg „a török és Velence” ellen, valójában Velence területeinek fölosztására létrejött egyezmény.

1509. elején csatlakozásra szólították föl Magyarországot, olyan dalmáciai területeket ígérve a belépésért, mely több évtizede Velence uralma alatt állt. Ellenezte a belépést Bakócz Tamás kit érdekei Velencéhez kötöttek, mellette volt Perényi Imre nádor, Bornemisza János és Szatmári György kancellár.

Előzmények

VIII. Károly francia király 1494-ben seregével megszállta Itáliát, hogy a Nápolyi Királyság trónját megszerezze, melyen a vele rokonságban álló Anjou-ház uralkodott, s amely egykor Magyarországot is birtokolta. VII. Sándor pápa szövetségre lépett Velencével, s Milánóval Károly ellen, de vereséget szenvedett, viszont a király 1498-ban bekövetkezett halála meggátolta egy újabb hadjárat vezetésében, amivel sikereit foganatosítani akarta.

XII. Lajos, Károly utódja folytatta a háborút, szövetségre lépett Aragónia és Kasztília királyával, II. Ferdinánddal, akivel megszállta Nápolyt, de a spanyolok igen hamar szövetségesük ellen fordultak és kiverték a franciákat Itáliából

A Cambrai Liga létrejötte és háborúja

A cambrai ligát 1508. december 10-én kötötte meg II. Gyula pápa, I. Miksa német-római császárral, a francia királlyal, I. Alfonz ferrarai herceggel és Ferdinánd aragón-kasztíliai uralkodóval.

Az Itáliába behatoló Lajos király Agnadello mellett vívott csatában vereséget mért a velencei seregre, majd Miksával ostromolni kezdték Páduát. Az ostromot ellenben a vár olasz védői kiállták, s a kudarc miatt Miksa és Lajos között nézetkülönbségek alakultak ki, ami miatt a Német Birodalom kilépett a háborúból. Velence ekkor visszafoglalt néhány elvesztett várat, mint Bresciát.

A velenceiek látszólagosan megnyerték a háborút, de számos terület francia kézben maradt, mely a köztársaság befolyásának gyengülését vonta maga után a félsziget területén. Ennek tetejébe az Oszmán Birodalom ellen vívott 1499.-1503. évi háború is balul végződött.

További események

A Pápai Állam ekkor kilépett a cambrai szövetségből és átállt Velence mellé Franciaország és Ferrara ellenében, mely további itáliai háborúkat eredményezett 1510-ben, 1511-ben és 1513-

ban is. 1515-ben francia-velencei szövetségre került sor a pápa, a német császár, az angol király, Milánó, Svájc és Spanyolország ellen.

A konfliktus épp akkor kötötte le leginkább Európát, amikor a török terjeszkedést kiújult az 1520-as évek elején. I. Szulejmán megtámadta Magyarországot 1521-ben, ezzel egy időben ismét háború tört ki olasz területen, így II. Lajos hiába kért segítséget szorongatott helyzetében a Nyugattól. Ráadásul I. Ferenc francia király a törököket akarta felhasználni Spanyolország és a Német-római Birodalom ellenében, mellyel közvetve Magyarország leigázását is támogatta.

Habár 1525-ben megkötötték magyar közreműködéssel a madridi békét, miután Ferencre vereséget mértek a páviai csatában, de a király rögvest felmondta a békét és folytatta a háborút. Az itáliai összecsapásoknak még 1544-ig nem lesz vége.

II. Ulászló 1510-ben huzamosabb ideig tartózkodott Tatán, amelyet okmányok és levelek bizonyítanak, melyeket itt adott ki. Ezek tanúsága szerint kevés megszakítással az egész nyarat Tatán töltötte. Nem csak udvarát, de az országgyűlést is itt tartotta meg.

A pestis miatt ide gyűlt országgyűlés június 24-én vette kezdetét.

Az országgyűlés maga igen fényes volt. A kiváló személyiségek közül a következőkről tudósítanak Piero Pasqualigo és Guidotó Vincze, velencei követek jelentései. Itt voltak De Grassis Achilles pápai követ, a római császár 3, a lengyel és francia király 1-1 követe, továbbá a velencei, török, havasalföldi és moldvai követek, a brandenburgi örgróf és sokan mások. Hazánk részéről Perényi Imre, a nádor 200 fős lovas kíséretével és a legfőbb országos méltóságok. A tárgyalásokon nemzetközi kérdésekkel foglalkoztak, melyek szeptember közepéig tartottak.

A tatai országgyűlésen megfogadott török elleni összefogás csak szó maradt. A teljes anarchia, a széthúzás, a hadsereg hiánya, a főúri és egyházi harácsolás vezette az országot romlásba.

Források:

- Rohrbacher Miklós: Tata története. Tata, 1888. A Szerző kiadása. (Hasonmás kiadása: Tata, 2010. Tatai Városkapu Közhasznú Zrt. – Móricz Zsigmond Városi Könyvtár)
- Tata története I. (Az őskortól 1727-ig) Főszerk. Kovács Emil. Tata, [1979.] Tata Város Tanácsa
- Fraknói Vilmos: Magyarország és a cambrayi liga, 1509-1511. Négy közleményben. In.: Századok, 1882. 3. sz. 117-201. l.; 5. sz. 366-387. l.; 9. sz. 705-727 l.; 10. sz. 793-811 l.
- Tóth-Szabó Pál: Szatmári György, 1457-1524.
<http://mek.niif.hu/05600/05660/html/04.htm>
- Wehner Tibor: Tatai szobrok, emlékművek, emléktáblák. Tata, 1980. József Attila Megyei Könyvtár (Komárom megyei Honismereti Kiskönyvtár)